

KREŠŤAN

POLITICKÉ A SPOLOČENSKÉ KATOLICKÉ NOVINY
VYCHÁDZAJÚ KAŽDÚ NEDEĽU NA ŠESTNÁST STRANÁCH.

Predplatná cena :

Na celý rok --- 4 koruny -- hal.
Na pol roka --- 2 " -- "
Na štvrt roka --- 1 " 20 "
Jednotlivé číslo 8 hal.

Zodpovedný redaktor :

EDVARD SÁNDORFI.

Redakcia a vydavateľstvo :

Budapest, VIII. ker., József-körut 35.

sem sa majú posielat' predplatky, jako dopisy do novin
ohlášky a náhodné reklamácie. Cena jedneho 5 stĺpcového
malého riadku je 20 hl. Rukopisy sa naspak nedávajú.

Antikristi.

Viete vy ct. čitatelia, že čo je dnes u nás kresťanstvo? Jestli by nevedeli ste, teda odpovie vám terajšia liberálna vláda. A ona vám odpovie, že kresťanská viera, svätý kríž, sám Ježiš Kristus a všetko čo nám je sväté, je len hlúposť. Odpovie, že našu vieru akožto hlúposť sebe zadržaf síce môžeme, ale len v tichosti a tajnosti, ale žiadať si, aby vlast naša bola spravovaná v duchu kresťanskom, to sa nesmie. Kresťania môžu byť vďační za to, že im s krížami aj chrámy hneď neporúchajú antikristi, ale mysleť na to, že vláda a krajinskí úradníci snád ohľad budú brať na naše sväté presvedčenia, to je tiež nedovolené.

Tak veru. Ani proti besnote a cholere nerobila žiadna liberálna vláda tolko, ako robí terajšia proti kresťanstvu. Aspoň tak robí proti verejnému vyznaniu kresťanskosti tejto vlasti. Keby sa hovorilo, že uhorský štát je židovský, lebo pohanský: proti tomu sa už ani neohlásia naši páni, bo dobre vedia, že je tomu tak. Ale keď o tom je reč, že by si mali aj nás kresťanov trochu všímať, nuž proti tomu už rukama-nohama sa zúfanelive bránia, aby nech Boh chráni neprišla do podozrenia vláda, že snád nepovažuje štát a poriadok štátny za protikresťanský, antikristový.

Len takto dá sa vysvetliť tá strašná pre nás kresťanov novina, že tu v Uhorsku beztrestne môžu sv. kríže z koruny lámať. Len na Antikristovho ducha štátu ukazuje to rozhodnutie vlády, že *kresťanom nedovolila vyložiť sv. korunu*, odznak to kresťanský moci panovníckej, pri slávnostiach 900 ročého jubileumu kresťanstva v Uhrách. A tiež len samopašnosť Antikristov mohla vynútiť od vlády to nariadenia, ktoré potajomne roz-

poslali s podpisom štátného sekretára na všetky administratívne úrady, (nad- a podžupanom a slúžným). V tomto nariadení osvedčuje sa vláda, že slávnosti katolíkov, ktoré odbavovať sa budú z príležitosti 900ročej pamiatky pokresťanenia Uhorska, že teda tieto slávnosti *nemajú žiadného súvysu s Uhorským štátom*, a preto nakladá sa v tom nariadení všetkým administratívnym úradom, *by sa na slávnostiach spomenutých úradne na žiaden pád nesúčastnili*, bo že tie slávnosti protivia sa politickému smeru terajšej liberálnej vlády.

Nuž také hľa nariadenia rozposiela vláda potajomne. Že verejne v novinách chcejú odtajiť to nariadenie, to na veci už nič nezmení. Takéto nariadenia nad slnko jasnejšie dokazujú nám, že naša viera kresťanská utratila všetky práva a my nasledovníci Krista nesmieme ani smele dýchať v jarne Antikristov. Slávne a úradne odstrkujú Pána Ježiša Krista od Piláta ku Herodesovi, len aby Jeho božská moc uznaná byť nemohla. Naši liberálni Pilátovia odstrkujú Pána Krista za tým heslom, že jednota maďarsko-národného štátu nestrpí Krista. A Herodesi liberálni revú zase, že hazardišág a pokoj medzi vierovyznaniami požiadujú Krista vyhostiť.

Ale tak nám kresťanom treba! Veď sme pri takýchto poriadkoch takej dobrej vôle a tak nečinní, že konečne začínajú nás liberáli tiež za Antikristov považovať. A majú pravdu, lebo skutočne v radoch našich jesto aj Antikristov na dostač. Nože pozrime si:

Civilné manželstvo vykázalo vo vlasti tejto platnosť sviatosti stavu manželského; matriky civilné opovrhujú listinami cirkve, akožto nehodnými všetkej dôvery: recepciou židovstva rozbúrili rozdielne hranice medzi kresťanmi a pohánmi

a týmto spôsobom za malichernú pletku, za voľačo nič významajúce vyhlásili sviatosť sv. krstu; konečne skrze bezkonfesionálnosť, ači beznáboženstvo vykorenif chcejú platnosť a právo jestvovania každej, akejkoľvek viery v Boha, a nad všetky články vieronauky a mravonauky postavili úsudok ľubovôle hriešného rozumu ľudského. A dľa týchto antikristových zákonov aj chová sa vláda. Ovšem, že všetko, čo je kresťanské ostáva po strane a Krista zapierajúci Antikristi a židia požívajú hodnosť, česť a výnimečné výhody vo všetkom. Uvedieme len niekoľko príkladov: Ministri finanční a kupectva rozhodne hlásali na sneme, že krémy a obchody v kresťanských rukách je nevlastenectvo, preto musia sa ponechať v moci židov; minister orby verejne hlásal o Egánovi, že pretriasanie židovských prechmatov a kminstva pri obrannej práci za kresťanov, je tiež nevlastenectvo; minister výučby div že sa nerozpučil od jedu, že Molnár opovážil sa niekoľko skromných slov prerieciť ku obrane lámaných krížov — a hovoril, že také veci spomínať je búrenie a nevlastenectvo; konečne sv. korunu nedovolia nám verejne ctif, lebo je kresťanská, a napred vytrubujú v tajných obežníkoch, že vláda a úradníctvo nesmie mať s kresťanskými slávnosťami nič.

No v takýchto štátnych poriadkoch len ten nevidí kopytá Antikrista, kto je nesmierne hlúpy, alebo zlomyselne zaslepuje seba samého. A čo máme povedať? Takýchto hlupákov, takýchto zlomyselných zaslepencov, takýchto antikristov máme v radoch našich dosť a dosť: áno, taký je každý liberál, ktorý na liberála hlasuje, liberálne, protikresťanské zákony tým činom schvaľuje, za dobré uznáva a podporuje, sám ale z toho pekelného ovocia nasitif sa nežiada. A v takomto jednaní jesto istý stupeň nedôslednosti a klamstva. Lebo prosím, keď ja niečo schvaľujem a za dobré uznávam, tedy budem sa dľa toho aj verejne chovať. Keď teda liberál podporuje svojim hlasom nestvory cirkevno-politické, tedy nech sa mu páci civilný sobáš, nech opovrhne verejne kresťanstvom: netreba mu kríža, ani Boha Krista, ani modlitby, ani sviatostí, ani krstu, ani pohrabu cirkevného; áno taký, ak chce byť dôsledný, nech nedá sebe pri pohrabe zvonif, lež nech dá svoje pozostatky telesné zahrabať do cintorína pre uhynutý statok, medzi zdochliny

koní, kráv, volov a oslov a iných bezrozumných a beznáboženských zvieraf.

Ale čo o tých niekoľkých arcijudášoch, o liberálnych kat. kňazoch rieciť? Kde-že je tu dôslednosť? No pozrime: Kat. biskupi napísali spoločný pastierský list na veriacich, a v tom liste zatracujú civilný sobáš, ako zapieranie viery, a prísňými pokutami trescú tých, ktorí by opovrhli sviatosťou stavu manželského. A tento biskupský list musel každý farár verejne prečítať v chráme z kancla, musel ho prečítať aj ten liberálny kňaz. Teda v mene cirkve, úradne pred obličajom samého Boha zatracovať niečo, zato ale predsa to isté svojim liberálnym kortešovaním napomáhať a schvaľovať; či takéto počínanie neprezradzuje Antikristové kopytá? Putovať do Ríma, svedkom byť toho, keď Hlava cirkve kat. schvaľuje boj statočných ľudákov, zato ale doma vyskakovať medzi liberálmi: či také počínanie nerazí hnusným zápachom judášskej odmeny?

Nuž dobre. Nech Antikristovia len odstrkujú Pána Ježiša zákonmi z uhorského štátneho poriadku; my bojovať neprestaneme, bo nesmieme; my práva kresťanstva nazpät vydobif musíme. Musíme preto, lebo dobre pochopujeme, že také verejné a všeobecné vytváranie všetkého, čo je Kristové, vyvolať môže strašnú pomstu samého Boha odstrkovaného, a tedy beda našim hlavám!

Rodáci! Svitá nám nová doba! Už rozzielení kresťania napnutými silami začínajú dvihaf zborený od Antikristov kríž svätý! No-že, pričíte sa všetci radom ku tej vierovyznávačskej práci, ohrňajte ramená každý a verte, že sjednotenými silami, pri neustálej vytrvanlivosti povýšime my zase kríž svätý na stupeň prináležiacej mu slávy!

Kriste, smiluj sa nad nami!

E. Pobjedszký.

POLITICKÉ CHÝRY.

L'udové shromaždenie v Rajci. Ani by človek nemyslel si, že v Trenčiansku takých oduševnených a smelých ľudákov najde, jako sa to pri rajeckom shromaždení dokázalo. Aby sme však nikoho neurazili touto poznámkou akoby nedôvery, dokladáme, že sa už od dávnejších čias pováralo o odpadlícťve niektorých popredných lu-

ďákov trenčianskych. Nuž v takom páde by nebolo nápadné, keby horlivosť i vo všeobecnosti klesala. Tým viac bol prekvapený každý tým pekným smelým ľudom, ktorý sa z celého okolia vo veľkom počte dohrnul. Aspoň očití svedkovia ma uistovali, že takej ohnivej smelosti málo kde na slovenských stranách zkusili, ako u ľudu na shromaždení rajeckom. A veď dosť sa prítomný slúžny paprčil. Tento pán dovolil si komédie stvárať ešte v duchu starobylom bánfickom. Hneď a hneď pozastavil sa pri niektorých slovách rečníkov chcúc ich zúmyselne mýliť. Pri tohoročích našich shromozdeniach nikde nezkusili sme niečo podobného; síce to len takí vitúzi zvykli robiť, ktorým sa stolec úradnícky pre volačo kolíše. Ináč, mal sa pán vitúz pred volákym dôverne vyznať, že pretrpel dosť strachu pri tom zamiešaní sa do reči, a že to robil len na povel iných tým cieľom, by dokázal ľudu, že nebojať liberáli ešte aj s veľkomožnými pánmi trúfajú si kunšovať. Ale škoda veru bolo slúžnovské plúca si kaziť a pre strach nohavice svoje nebezpečenstvu vystaviť, lebo shromaždenie odbavilo sa predsa krásnym zdarom!

Predseda shromaždenia, Zoltán *Zmeskál* jako po iných shromaždeniach, tak aj tu hovoril od srdca k srdcu. Preto ho aj ľud slovenský s takou radosťou počúva, akoby svojho apoštola. A mal o čom mlúviť, lebo nikde tuším tak bezočivo neprotivili sa liberáli všetkým zákonom, ba aj nariadeniam ministrapredseda, ako tu. Pri líčení tejto hnusnej kapitoly pripomenul aj notára ochodníckeho, ktorého aj samá kuria odsúdila pre zfalšovanie menoslovov. Pán slúžny chopil sa ho brániť, že vraj nedovoľuje napádať neprítomné osoby. No pán slúžny to nemal robiť, lebo snáď bude vedieť, že odsúdený prečísť schvalovať je nesvobodno!

Pán dekan *Szteszkál* hovoril o malých spolkových sporiteľniach, ktoré on učil sa v Nemecku poznávať, zreteľne rozložil ľudu výhody takých spolkov i dokázal, že z pazúr úžerníkov sa vymôcť ináč nedovedieme, iba zakladaním takých spolkov.

Po ňom Rudolf *Krupecz* gruntomajiteľ rečnil o národohospodárskej politike liberálov. Ľud v tichosti pozoroval na slová rečníkove. Dokazoval p. *Krupecz*, jaké škody zapríčinila vláda polnému hospodárstvu skrze všetelijaké nariadenia a zákony.

Michal *Juriss* tit. kanonik a kraj. vyslanec, hovoril o cirkevnopolitických zákonoch. Označoval tie bezbožné novoty v zápalitejšej reči ostro. Slúžnému sa pozdávalo, že treba sa zase zamiešať a rečníka mýliť, bo vraj proti potvrdeným zákonom nesmie sa búriť. A to nenie pravda! Na službu pánu slúžnému, môže sa veru búriť proti zákonom potvrdeným na taký spôsob, aby sa zákony odvolali alebo premenili: vy ste mal až vtedy právo vašu poznámku robiť, keby bol volakto búril proti zachovaniu a plneniu zákonov potvrdených — to snáď nikto nerobil!

Ľudu sa to slúžnovské zádrapkovanie nijak nepáčilo. Zahrmeli vždy sťa búrlivé mračno a žiadali rečníkov ďalej počúvať.

Už bolo blízko sedem hodín, keď Zoltán *Zmeskál*

zaključil shromaždenie. V reči svojej povzbudzoval ľud ku vytrvanlivosti. Spomenul, že ľudová strana nerozdáva cestovné železničné karty zdarma. Toto malo vraj padať na niektorých odpadlíkov, ktorí súc predtým tými najhorlivejšími ľudákmi, ulakomili sa predsa na takú pletku a prijali do daru od liberálov cestovné karty, aby sa mohli za jeden rok bezplatne presúšať po istej čiare železničnej. Úfame si, že sa to len tak myslí, snáď bezzákladne, lebo nemožno nám predpokladať tak zobrácneho ducha u vzdelaných, statočných kresťanských mužoch.

Ako sme spomenuli v minulom čísle, 22-ho t. m. má byť shromaždenie v *Dluhéj*. Ku shromaždeniu rozposlali nasledovné

Pozvanie.

Nezklonní, verní občania ľudácki pohraničnej Oravy v okrese dolno-kubínskom bezškvrnnú zástavu strany ľudovej k víťazstvu žiadajú, preto znovu vysoko pozdvihujú prápor ten, ktorý pri minulých voľbách surová násilnosť nohami šliapala a v *Dluhéj* dňa 22 ho júli 1900 v nedeľu popoludní o 1. hodine vydržiavať sa majúcom **ľudovom shromaždení** úplným počtom súčasníť sa prosia. Programm je nasledovný:

1. Zahájenie predsedom. Hovorí: gr. Aladár *Zichy*, veľkostatkár, kraj. vyslanec.

2. O spolkoch. Hovorí: dr. Alexander *Ernst*.

3. O úlohách strany ľudovej a o malohospodároch. Hovorí: Rudolf *Krupecz*, veľkostatkár.

4. O budúcnosti strany ľudovej. Hovorí: K. *Kálmán*, kraj. vyslanec.

5. Záverečná reč predsedová.

V *Dluhéj*, dňa 8-ho júli 1900.

Riaditeľstvo.

Vojna v Čine (vyslov: Čína). Strašné chyry idú z Číny. Úradne uhadnoverujú tú zprávu, že všetky európejské vyslanstvá v Pekingu sú zbúrané a všetci európejčani pekingskí sú zavraždení; teda aj veľvyslanci radom. Z rakúsko-uhorskej strany je tiež asi 40 osôb zavraždeno, asice 30 námorníkov (vojákov), personál veľvyslanstva rakúsko-uhorského a traja veľkokupeci. Okrem toho sdeľujú, že pri Tienčine znivočili Boxeri celý ruský oddiel armády, pozostávajúci s 800 mužstva, tak že len 30 chlapov ostalo živých. V državách Hupei a Honan zamordovali 20.000 domorodých kresťanov s ukrutným mučením.

Rakúsko-Uhorsko zase dve lođe posielala do Číny. Jedna sa menuje: «Kaiser Karl VI.» a jesto 32 kanónov na nej. Druhej meno je «Aspern», a má 20 kanónov.

Teraz ale nedovolily európejské vlády Japonsku samostatne zakročiť, lebo sa bály, že Japonsko bude si chceť za prevedenie vojny dačo podmaniť.

Nuž môžu si už vlády naše samé poriadky robiť, a potom medzi sebou sa pobíť skrz lakomstvo. Čo z toho bude? Svetová vojna!

Ct. p. dopisovatelia, budete musieť prepáčiť za tento veľmi zriedkavý prípad, t. j. že sme nemohli uverejniť v tomto čísle žiadné dopisy.

Korunovacia slávnosť bl. Panny Marie na Hore Levočskej.

Tak sa zdá, jakoby Stvoriteľ náš nebeský stolicu Spišskú bohatstvom a krásou zvlášte bol chcel obdaríť a vyznamenáť. Sú tu krásne vrchy a doliny, na ktorých sa zotavíť a na ich kráse sa pokochať tak mnohí ľudia aj z vyšších stavov každoročne sebe žiadajú. Krásnoľúbežné polozenie Hory Levočskej pritiahlo aj Matku Božiu k tomu, aby na nej svoj trón postavila, na nej jako na vysokom kráľovskom hrade svojom stále prebývala, z nej všetky biedy a trápenia naše videla a nám pomáhala. Je tu v opravdu zlatý vreh Matky Božskej, ktorý všetky baňe Spišské bohatstvom ďaleko prevyšuje. Tisíce a milióny ľudí jej bohatstvá už od osemsto rokov ustavične dobývajú a tieto sú vždy neporušené, lebo jejich prameň je bohaté srdce Marie.

Tu je ten posvätný magnét, ktorý milióny srdc ľudských k sebe ťahne. Tu je tá Lekárka, ktorá hojí rany, ktoré žiaden lekár vyhojiť nemôže. Tu je tá milosrdná Matka, ktorá pod svoj plášť prijíma všetkých, ktorí sa k nej utiekajú. Tisíce a tisíce ľudí každoročne za šťastných sa pokladajú, keď môžu Jej tvár vidieť a na slávnosti, ktorá sa tu k Jej čty vykonáva prítomní byť. O mnoho viac sme sa tešili slávnosti tohoročnej, pri ktorej Ona, čo veľiká Kráľovna korunovaná byť mala. Radosť naša bola tým väčšia, keď nám riaditeľ nášho rúžencového braterstva dp. P. Rafaël v shromaždení braterskom oznámil, že korunu zázračnej Matke tejto kúpiť je naše braterstvo vyznačené. Usilovne sme k tomu cieľu naše milodary skládali, aj takí ľudia, čo nie sú v braterstve, sebe v tom čiastku mať žiadali. O krátky čas sme tú korunu už hotovú spatrili, ktorá je veľmi krásna, gotická z čistého zlata a drahokamy ozdobená. Vyhotovil ju chýrečný zlatnícky umelec: Karol Huber v Štírsku.

K tejto slávnosti sme sa dychtively strojili, aby sme korunovanú Kráľovnu túto našu vidieť a Jej svoju poklonu urobiť mohli. Pamätyhodné slávnosti trvaly za viac dní. V deň sv. Petra a Pavla po pútnickej sv. omši a potrebnom poučení z kazateľnice, pohnul sa pútnický náš prôvod z kostola Dominikánskeho. Tento prôvod bol k tomu cieľu zvlášte sriadený. Bolo v ňom do 160 družičiek a družbov, za ktorými kráčali traja kláštorní bratři, z ktorých jeden, fr. Alojz Bulla na peknom polštáru niesol korunu Matky Božej. Za tými kráčali traja pátri Dominikáni. Vo predek mužovia po dva a dva, a za kňazmi pohlavie ženské. V tom poriadku processia kráčala až za mesto k jednej kaplici. V druhý deň pred večerom prišli sme na miesto, odkiaľ po prvý ráz Horu Mariánsku spatríme, nám už k známej kaplici, ktorá sa práve posviacať mala. Tu na nás čakalo veľké množstvo ľudu so všetkých strán, ktorí sebe žiadali túto peknu kapličku, ktorá bola družičkami obšúpená a kvietim a vencami pekne okrášlená vidieť a pri jej posviacaní prítomnými byť. Posviacku vykonal veľk. pán opát-farár levočský u prítomnosti viacej kňazov, s primeranou kázňou, v ktorej pochválil úmysel tých ľudí, ktorí na tú myšlienku prišli,

aby tu kaplička postavená bola. Tiež podakoval všetkým dobrodincom, ktorí k jej vybudovaniu svoju almužnú obetovali. Z našich strán tu bol prítomný dp. riaditeľ nášho košického braterstva, a dp. Karol Antal farár Čahánovský, ktorý tu každoročne se svojimi farníkami putuje. Po posviacaní kaplice pohnul sa veľký náš prôvod, pri ktorom bola nesená koruna Matky Božskej, v tom krásnom sriadení, jako vyšiel z Košíc. Za družičkami kráčalo kňazstvo a veľký zástup ľudu s mnohými zástavami a dvoma obrazmi. Keď prišla processia do farskeho chrámu, hneď bola kázeň veľmi dojímavá o prvom a druhom verši litanii loretanských ktorú mal dp. Michal Majerčík, farár z Vidernika. Na druhý deň ráno o šiestej hodine bola kázeň o trefom verši lytanii loretanských, ktorú držal dp. Ondrej Jenő, farár z Chlebníc, po ktorej slúžil zpívanú sv. omšu dp. Ján Hattyár z Habovky, vodca oravských a liptovských pútnikov. O 10-tej kázal dp. Ignác Hradil, farár z Pukanca o štvrtom verši litanií, po kázni slúžil zpívanú sv. omšu veľk. pán Celestin Kompanyik opát-farár levočský. O tretej hodine kázal o 5-tom verši dp. Andrej Marhevka, farár hornoslavkovský.

Dňa 2. júli o šiestej hodine ráno bola kázeň o svätom prijímaní, ktorú kázal dp. Eduard Hattala, farár z Kvačian. O 7-mej hodine bola kázeň na hore Mariánskej o šiestom verši litanii loretanských, ktorú kázal dp. Andrej Hlinka, farár zo Sliača, redaktor «Ľudových Novin.» Deň tento bol pre nás dňom nevyslovnej radosti. Radovali sme sa z tej slávnosti a z toho poučenia jakého sa dnes Matke našej Marii dostalo. Za šťastných sme sa pokladali, že sme sa dožili tohoto dňa radostného o ktorého veľikosti nám svedčil aj nápis na bráne mestskej, ktorý znel: «Tento je deň radosti, ktorý nám Pán pripravil.» V meste bolo všetko k uvítaniu jeho Osvietenosti pána biskupa Spišského prichystané, ktorý cestou od kapituly kočmo prísť mal, cesta z kostola na faru bola vysadená malými stromkami z dvoch strán. V kostole od dverí k oltáru stáli z dvoch strán družbovia a družičky, uprostred ktorých p. biskup k oltáru ísť mal. Na ceste mu v ústrety vyšlo množstvo zástav, obrazov a ľudu.

Okolo hodiny ôsmej ozval sa hlas zvonov, ktorý nám oznamoval príchod jeho Osvietenosti, ktorý po krátkom privítaní na fare prišiel do kostola a po poklone prevelebnej Sviatosti obrátil sa k ľudu a pohnul sa veľikanský prôvod na Horu Matky Božskej. Bol to prôvod veľký a slávny, jaký je zriedka k videniu. Bolo tu do 700 zástav, množstvo obrazov, do 480 pekne oblečených panen, do 80 kňazov a dve muziky. Cez mesto sa spievala pieseň «O Maria Panna krásna» s sprievode vojenskej muziky. Ku koncu prôvodu kráčala processia košického braterstva, kde za družičkami kráčalo kňazstvo a osv. p. biskup, pred ktorým niesol korunu jeho dôstojnosť riaditeľ nášho braterstva.

Keď prišla processia na Horu, postavilo sa kňazstvo a družičky okolo korunovať sa majúcej vonku vyloženej zázračnej sochy Matky Božskej. Hneď bola kázeň, ktorú kázal náš obľúbený, už štvrtoročný kazateľ: dp. Ján

Hattyár, ktorý najprv jak sám seba, tak aj nás za šťastných vyhlásil, že môžeme pri tejto slávnosti prítomní byť.

Podakoval dp. pátru Rafaëlovi, že tak krásnu a drahú korunu z almužní chudobných údov braterstva ružencového zázračnej Matke Božej zaopatril. Tiež podakoval v mene tu prítomnej Matky Levočskej všetkým údom braterstva a iným za všetky chudobné haliere, ktoré k tomuto krásnemu pomníku a ozdobe Matky Božskej obetovali. Potom predniesol štyri vrstvy, ktoré sú Jej k zármutku. Tí, ktorí Jej robia radosť, že sú: poslušné a nábožné dietky, čisté panny a mládenci, nábožní manželia a rodičia, ktorí dietky svoje pre Boha vychovávajú, a ľudia starí, ktorí sú nábožne živí a k svätej smrti sa pripravujú. Tí, ktorí sú Jej k zármutku, že sú: neposlušné dietky, tie panny a mládenci, ktorí čistotu svoju nohama šliapajú, neverní manželia, ktorí vernosť a prisahu manželskú lámajú, a ľudia starí, ktorí o smrti ani počuť nechcú a v živote nekajúcom až do smrti sotrvávajú. Ku koncu kázni nás vyzýval, aby sme Matke Božej v tento deň podakovali za všetky Jej preukázané nám tak veľké dobrodenia a ju prosili, aby ráčila aj na ďalej nás ochraňovať a nám pomáhať vo všetkých potrebách našich. Ďalej nás vyzýval, aby sme sa k nej modlili za nášeho sv. Otca rímskeho Pápeža, a za celú cirkev našu, za nášeho najjas. kráľa a celú krajinu, i za osv. tu prítomného p. biskupa spišského Szmrecsányho a za celé kňazstvo.

Po kázni vystúpil osv. pán biskup aj z kňazstvom na vyššie miesto pred Matku Božiu, posvätil novú korunu pokropil a okadil aj Matku Božiu, a tak s poníženosťou postúpil až k Jej svätej hlave, postavil na ňu korunu, a pofúbil Jej pravú ruku. To miesto bolo tak vyvýšené, že to každý dobre vidieť mohol.

A tu nám nastalo radostné a utešené divadlo. Videli sme uprostred nás slávnú kráľovnu našu, ktorá so svojej slávnej rezidencii vystúpila, aby sa nám v celej kráse a majestatosťi svojej ukázať mohla. Majúc zlatú korunu na hlave, a berlu kráľovskú v pravej ruke svojej. Za šťastných sme sa pokladali, že sme sa tohoto radostného okamženia dožili. Lúbežne sa usmievalo slnko, že na takovú spanilú krásu sietí mohlo, a povetrie, že veľikú kráľovnu svoju ovievať mohlo.

Po skončenom slávnom obrade tomto, vzali korunovanú Matku našu na plecía svoje kňazi. aby ju odniesli do kostolika a postavili na svätý milostivý trón Jej. Zaliaty slzy radosti oči naše, keď sa pohnul preslavný a velebný prôvod tento, pri ktorom bola nesená tá Archa Úmluvy od Levitov nového zákona.

Ako kedysi kráľ Dávid v nábožnej nadšenosti spieval a predskakoval pred Archou, tak i tu ľud shromaždený, ba aj samé nebesia a celé široké okolie sa tu radovalo a plesalo z tej slávnej poety, jakej sa jejich Kráľovnej v tento deň dostalo. Ozývaly sa nám v ušiach slová piesne Šalamunovej: «Kteraž jest táto, jenž kráča jako dennica krásna, jako mesiac výborna, jako slnce hrozná, jako vojenský pluk sporiadana». Všetci sme tu boli jako bez

seba radosťou opojení, všetci jedným hlasom spievali sme pieseň: «Pod Tvoj plášť sa utiekame».

Keď bola Matka Božia na tróne, slúžil jeho osvietenosť u Jej nohách slávnú sv. omšu, pod ktorú sa spievalo: «Bože, pred Tvoju velebnosťou». Po svätej omši obišiel p. biskup okolo pútnikov a udelil všetkým biskupské požehnanie a tak kráčala processia nazpät do farského chrámu, kde sme obdržali požehnanie z prevelebnou Sviatosťou, a tak bola naša slávnosť u konca.

Na túto slávnosť je nám zapomenúť nemožno dokúd živí budeme. Preto je nám dlžno Bohu ďakovať, že nám ju z lásky svojej dopriať ráčil. Zvlášte sa mu máme podakovať, že nám ráčil popriať pekné počasie, lebo za celých päť dní tohoto pútu dážď nepršal, ačkoľvek predtým a potom skoro každodenne pršalo. Vzdávajme česť aj Matke našej Marii Levočskej a srdečne Jej podakujme za všetky celé storočia svojeho prebývania na Hore Levočskej nám preukázané dobrodenia, a Ju prosme, aby nás ráčila aj na ďalej chrániť a opatrovať, aby sme nábožne žili, od všetkého zlého chránení boli, nekdy ale v nebesiach mohli vidieť spanilú Jej tvár, a korunu Jej slávy.

Srdečné vďaky vzdávať dlžno i výborným pp. kazateľom, ktorí svojimi srdcia prenikajúcimi kázňami túto slávnosť tak zvelebili a naše lačné srdcia pokrmom duchovným nakrmili. Boh nech hojne odplatí namáhania dp. J. Hattyára, ktorý sa o zvelebenie tejto slávnosti tak horlive zaujímal, nám tak výborných kazateľov zaopatril, a ku tejto slávnosti 1604 pútnikov zo svojich strán priviedol!

Bohuznámy.

Židozедnársky liberálno-tatársky systém.

Od dávna upí, stoná Maďarorság v ťažkom krutom a tyranskom jarme, otroctve židovsko-zednárskom, liberálno-tatárskom. Rád by toto kruté, tyranské jarmo zo seba zvrhnúť, rád by sa z tohoto hnusného otroctva vyslobodil.

Čo sa to namudrujú, čo sa to reči i v parlamente, i mimo parlamentu, i verejne i privátne nahovorí o tom, jakoby Maďarorság, poľahke národy, ľud v ňom bydliačí toto ťažké, tyranské, židozедnárske, liberálno-tatárske jarmo zo svojej šije zvrhnúť, a z toho hnusného otroctva vyslobodil sa môhol. Avšak všetky dosavadne namáhania sú marné, daromné, dokúd terajší systém, systém Tisov, vlastne to systém židovsko-zednársky, liberálno-tatársky tu panovať bude. Tento systém treba odstrániť a zničiť; len potom keď tento zkažený systém bude odstránený, zničený tak, že po ňom ani chýru ani slychu nezostane, len potom Maďarorság, ľud a národy z toho tyranského, židozедnárskeho, liberálno-tatárskeho jarma a otroctva vyslobodení budú, ale prv nie; do toho času ani pomyslenia na vyslobodenie. A či viete v čom záleží ten zlopestný, zkazonostný, židozедnársky, liberálno-tatársky systém? Nevieť či by to kto z ctených čitateľov «Kreššana» uhádnul. Sotva.

Nože slyšte, poviem vám to ja. Ten zlopestný a

zkazonosný židozедnársky, liberálno-tatársky systém záleží v týchto troch slovách: «Antiklerikalismus, maďarizácia a republikanizmus». (Viď: Juden und Katholiken in Oesterreich-Ungarn. Aus dem francösischen übersetzt. Trier. Verlag der Paulinus Druckerei. 1896 pag. 200.) Dokiaď ktorákoľvek vláda týchto troch osudných slöví, alebo len jedného, ktoréhokoľvek z nich sa pridržať a do života uvádzať, uskutočňovať, uplatňovať chce bude, do toho času tu v Maďarorságu nikdy dobre nebude, ani byť nemöže. Antiklerikalismus chce zničiť cirkev Kristovú, zničť katolicismus. Antiklerikalismus je tolko ako Antikatolicismus. Pod týmto heslom Antiklerikalismus bojujú židia, zednáry, liberálni tatári nevercovia, neznabohovia, všetká háved, perepuť, sberba satanášová proti Pánu a Bohu nášmu Ježišu Kristu a jeho sv. cirkvi, chcjúc sv. cirkev zničť. — Čo chce šovinská maďarizácia? To i tak dobre vieme, to nám je i tak dobre známo a preto neni mi treba o tom písať, bo keby som o tom tu verejne písal, pýchnul by som tým do osieho hniezda a rozpařčené osy by sa na mňa vrhly a ma hrozne doštipaly. A republikanizmus čo chce? Republikanizmus chce zničť ríšu Rakúsko-Uhorskú, zvlášte ale Dynastiu Habsburgskú. Republikanizmus pracuje ruka v ruke so židákami a zednárami na ztroskotanie cis. kráľovského trönu a na založenie židovskej republiky. — Zničenia katolicizmu, ztroskotania kráľovského trönu: to je posledný cieľ zlopestného systému židovsko-zednárskeho, liberálno-tatárskeho v Maďarorságu. Je to satanský cieľ. A beda, prebada Maďarorságu, keby sa židozедnárom, liberálnym tatárom podarilo tento satanský cieľ dosiahnuť. Zaspievali by Maďarorságu «De profundis» a «Requiescat»! a na jeho mohyte tancovali by v divokých orgiách «židovský — kankán.

A predsa, bohužiaľ, kolkí sú u nás i kňazi i laici kresťania katolíci, ktorí so židozедnárskou liberálno-tatárskou, nevereckou, neznabožskou Pánu a Bohu nášmu Ježišu Kristu a jeho sv. cirkvi na najvyš nepriateľskou sberbou satanášovou za jeden remeň fahajú, na jej stránku kortešujú, na jej stránku votizujú, na jej stránku ablegátov do snemu volia, posielajú a tým ten zlopestný židozедnársky, liberálno-tatársky systém schvalujú, udržiavajú pomáhajú na zkadu a záhubu náboženstva kresťansko-katolíckeho, na zkadu a záhubu vlasti, na morálnu i materiálnu zkadu a záhubu kresťanského ľudu. A takí kresťania katolíci, kňazi i laici ešte potom tú bezočivú drzosť — efronteriu — majú, že sa nestydia vystatovať, chvastať, že sú vraj i oni dobrí kresťania katolíci, dobrí kňazi, dobrí vlastenci, hazafici; no, na také vaše kresťanstvo, katolíctvo, kňazstvo, vlastenectvo, hazafictvo s odpúštením — nachrákať!

Kto si tedy žiadaš a chceš, aby Maďarorság, pofažne národy, ľud z fažkého, krutého, tyranského jarma, otroctva židozедnárskeho, liberálno-tatárskeho vyslobodený bol a tak, aby nám v Maďarorságu ešte dobre bolo, tedy nefahaj za jeden remeň s prekliatou, kliatbou Božou ztíženou hávedou židovsko-zednárskou, sberbou satanášovou.

Pri voľbách nedávaj im tvoje vötum, nevoľ ich do snemu za ablegátov, nevoľ ani Antiklerikalov nepriateľov sv. cirkve Kristovej, katolíckej; nevoľ ani maďarisátorov, maďaronov, hnusných ohavných renegátov, odrodilcov, ani republikánov, rebellantov, revolucionárov, nevercov, neznabohov; ale voľ si osvedčených kresťansko-katolíckych s telom i s dušou Pánu a Bohu nášmu Ježišu Kristu a jeho sv. cirkvi oddaných mužov. Týmto činom osvedčíš sa byť i dobrým kresťanom katolíkom, i dobrým vlastencom, hazafim.

Preč tedy so židovsko-zednársnym, liberálno-tatárskym systémom! Abcug! pereat, ať zhynie na veky! Nech žije kresťansko-katolícky systém! Sláva mu! Sláva tiež všetkým verným, zmužilým, neohromným bojovníkom kresťansko-katolíckeho systému! Sláva!!!

Ondrej Rojko, vyslúžilý farár.

Výkaz milodarov na pohorencov bielopotockých obetovaných.

Fr. Nemetsek kanonik 4 koruny; «Tatra» banka v Turč. Sv. Martine 50 korún; Martin Mišun 1 k.; Emil Schwarz kaplan 2 k.; Andrej Hlinka farár a veriaci 20 korún; Zoltán Zmeškál kraj. vyslanec, šatstvo a obuv (tretia zasielka); Juraj Greguss 4 kor. 40 halierov; Obec Babin 9 k. 20 hal.; Teodor Moser farár a veriaci 22 k. 21 hal.; Ružencový spolok v Brezne 4 k.; Dr. Korauš v Kláštore pod Zniovom 4 kor.; Dr. Gustav Zechenter 4 kor.; Údovia braterstva sv. Ruženca v Pukanci 20 kor.; Sbiierka obce V.-Borove 17 kor., 7 hal.; Karol Moser dekan 10 kor.; Vinc. Szmolko farár 4 kor.; Sbiierka Antona Naništa v Námestove 64 kor. 20 hal. (ku ktorej prispeli: obec Námestovo 20 k.; Ján Szmetyanay 10 k.; Árpád Murin 4 kor.; Benj. Kusler 3 kor.; Jozef Kubányi, Matúš Murin, Leop. Brouner, Adolf Roth, Anton Machay, Martin Urbansky, Šimon Miškovčik, Jozef Kovalik po 2 koruny; Štefan Tomunýak, Vilh. Klein, Karol Tomastyik, Filip Štraus, M. Štraus, Štefan Blažek, Anton Naništa, Anna Pancak, Cecilia Kaspierkievič, Ján Krušinsky, Edvard Brtko po 1 kor.; Matej Pitták 20 hal.); Sbiierka Ignáca Matkovčik farára v Zázrivej 38 kor.; Anton Kubasak farár 10 kor.; Fr. Haber farár 10 kor.; Ján Horvát 1 kor.; Sbiierka Jozefa Krasznecz dekana a farára vo V.-Bobrovci 37 kor. 10 hal. (ku ktorej prispeli: spolok sv. Ruženca 20 kor.; Štefan Vrabc a manželka čo chlieb sv. Antona 10 kor.; Ver. Dunaj, Jozef Lisi po 1 kor.; Ján Tabory, Johanna Zajac po 80 hal.; Jozef Mašura, Štefan Mašura, Anna Valek po 60 hal. Veronika Kuna, Éva Klimko po 40 hal.; Anna Žizka 30 hal.; Éva Kusi, Éva Žizka, Alžbeta Žizka po 20 hal.); Jakub Rovder farár 5 kor.; Štefan Hamisz 2 kor.; Michal Treskoň strojník 10 kor.; Farský úrad v Zubrohlave 16 korún; Sbiierka Val. Malinay v Lapši 8 kor.; (ku ktorej prispeli: ruž. spolok 6 kor.; zasielateľ 2 kor.); Andrej Fabry Dolná-Tuzla 2 kor.; Sbiierka v Huttach 120 korún.

Pút' do svätej zeme.

Napísal: *M. Rebetják*, klempiar.

Ja, jako hlúpy drotár, opovažujem sa pero do ruky chytiť a chcem do podrobná sdeliť našim ct. čitateľom Krestana môj pút' do sv. zeme, do Jeruzalema, ktorý trval od 24. apríla až do 15. mája t. r. Ja by som síce nič nebol písal do novín o mojom púte, ale prinútený som to robiť k vôli mojím nepriateľom, ktorí ma od pútu toho odvádžali, ba dost mi niektorí ľudia aj naubližovali, že vraj čo má hlúpy drotár na tak ďalekú cestu sa vystrájať. Hovoria, že to vraj len pre veľkých pánov je a že za tie peniaze, ktoré som na ten sv. pút' venoval, bol bych si mohol hodne hrachu, kukurice a podobné veci nakúpiť.

No buď Bohu chvála za to, s Jeho dobrotivosti mne ani na kukurici ani na hrachu schádzať nebude. Ale to poviem tým kukuričným a hrachovým krestanom, že: «somár žerie trávu a človek jie chlieb», a komu myšlienky nesiahajú ďalej od hrachu, kukurice a trávy, taký nech putuje ta, kde sa dobre nakukuricuje, hrachuje a napasie.

Toto je snád nesvedčný záčiatok opisu mojej cesty, ale myslel som si, že treba je mojím dobreprajníkom sa tu verejne zavďačiť. — A teraz už idem opísať moje zkušenosť na krátko.

Z Kefermarktu pohli sme sa 24. apríla. Bolo nás ztadiaľ 6 pútnikov, aj náš duchovný otec putoval s nami. O 4. hodine ráno mali sme sv. omšu a o 5. pohli sme sa do Linzu, lebo tu sme sa mali schádzať. Do Linzu sme dorazili o 7. hodine a tu prekvapilo nás toto mesto s krásnym privítaním a s muzikou. Tá srdečnosť mešťanov a ten poriadok sa nám veru veľmi ľúbil; ako som sa z novín dozvedel, v Uhrách to tak nešlo s tým pútom do Ríma, lebo že tuším Slovákov — ktorých bolo najviac — vysmievali a zaznávali a hlavného sprovodiča že vraj mali žida.

Nuž to veru je hanba na celý Maďarország aj na celé maďarské katolíctvo, že peniaze od Slovákov pobrali, páni kšeftári s púfom dobrých pár tisíc zl. zárobku si schovali a o iné sa nestarali. Slovákom rozposlali nesrozumiteľné maďarské knížky, kúpené za peniaze, zväčša Slovákmí naskladané. No pekní mi to katolíckí kňazi! Teda ešte aj pri veciach nábožných a svätých dokazujete to hnusné smýšľanie, že Slováka je len daňujúce hovädo; ešte aj pri tak vznešenom púte učedníci Kristoví, kňazi to katolíckí nemôžu zatajiť v sebe tú nenávisť, ktorú oproti nábožnému hornouhorskému ľudu prechováajú len zato, že je to ľud slovenský! A predsa vie každý, že keby neboli Slováci tak húfne sa súčasťili, nuž ani pút' by sa nebol vydaril, ani tých tisíciek by neboli mali páni kšeftári toľko.

Pri našom Jeruzalemskom púte veru bol iný poriadok, a to od samého záčiatku. Nielen že mňa ako Slováka, nikto neposmieval, ba každému sa ľúbilo, že aj taký hlúpy drotár venuje peniaze a pustí sa na tak ďalekú cestu.

Ako sme dorazili do Linzu, už nás tam čakalo veľké množstvo ľudu; riaditelia nám hneď dali odobrať naše batôžky a kufriky a potom nás zaviedli najprv ku raňajkám (frušťiku). Tento poriadok sa mi veľmi páčil, lebo v takom meste neznámy človek ani nevieš čo a jako, a tu hľa nebolo treba nám starať sa o nič.

V Budínpešti — ako som sa dozvedel — nestarali sa o Slovákov ale zhola nič. Síce v Maďarorságu to už tak ide; tam keď by si čo prosil, lebo sa o voľačo pýtal, očuješ len «zištenik» a «kristušák» a «kufa tót» a «bideš paras».

Po raňajkách šli sme do Kathedrálneho chrámu. Tu mali sme sv. omšu a posviacanie našej pútnickej zástavy a sochy prebl. Panny Marie.

Krásne tieto veci darovala pútnikom arcikňažna Maria Valeria, ktorá aj akožto krstná matka bola pri posviacke prítomná. Súčasťnila sa tej slávnosti miestná vrchnosť tak svetská ako vojenská v úplnom počte. Po vybavení slávnosti obdržali sme každý pútnické odznaky na ľavé rameno, ktoré odznaky boli numerované tým istým číslom, ako ktorému numerovali jeho batožinu a vrchník. Potom zase zaviedli nás do hospody ku obedu. Po obede o 1 hodine pohnul sa náš prôvod cez mesto ku železničnej stanici. Mali ste vidieť tie radostné tváry tisícov ľudu stojaceho po uliciach! — Na stanici bolo všetko preplnené ľudstvom. My hneď museli sme vysedať do vozňov a o chvíľu pohol sa náš vlak. Zavznela hudba a ľudia, ktorí nás vyprevádzali kivali ktorí klobúkom, ktorí šatkou a kričal každý radostne z plného hrdla: Hoch! Hoch! Hoch sollen leben unsere Jeruzalem Pilger! (Nech žijú naši jeruzalemskí pútnici!)

Naše cestovanie po železnici spôsobilo nám ozaj jeden krásny deň! Náš vlak mal meno: «Boh stoj pri nás, my chceme pokánie činiť». Kadekoľvek sme šli, všade na každej aj tej najmenšej stanici vítali nás slávnostne. Najmilšieho prekvapenia ale predsa dožili sme sa v Mauterne vo Štajermarku pod zámkom Chrenau. Bolo už večer. Milosrdné sestry osvietily celý zámok z vonku čarokrásne. Ako vlak prešiel pod zámkom, vyvolávaly nám na slávu, kivali šatkami a zahádzali úplne náš vlak krásnymi vencami a kvetínami.

Ale abyh sa velice nerozpísal, pominiem ostatnie radostné zkušenosťi naše na ceste tejto. My vo vozňoch modlili sme sa spoločne svätý ruženec; radostný, slavný, a boľästný; potom litanie a iné modlitby. Podvečer zajedol si ktorý čo mal a nastal veselý rozhovor až do ďalekej noci, lebo spať sediačky sa nám velice nedalo, no ktorisi preto sa dobre vydriemali. Ku ránu, 25. apríla dorazili sme do prístavného mesta Triestu. Na toto utešené mesto bol veru každý zvedavý; ako sme dochádzali, každý bral sa ku oblokom vidieť mesto a driemaniu bolo koniec. A zazreli sme čo chvíľa aj to nesmierne more, na ktorom sme mali ďalej cestovať. Veru, to taký podivný dôjem robí na človeka ten prvý pohľad na tú ohromnú vodu, že to aj vo špikoch pocítiš. Rozhovor hneď prestal, nastalo ticho, len mimovolné «ach!» bolo čuť so všetkých strán. Ale voľaktorí kivali hlavou a prešla ich chuť od

celého pútu keď to more videli, ba videl som niektorých lamentovať a plakať. Boli to moji kamaráti. Obrátil som sa teda ku nim usmíatou tvárou: Čo — reku — plačete chlapi, veď ste na rozume!

Veď — odpovedali — tebe je ľahko, ty si slobodný; ale nám veru neide do smiechu pri tom mori, keď si pomyslíme na manželku a na dietky.

Myslel som si: máte pravdu, slobodný človek je všade slobodný.

Ku stanici sme sa ešte dlhú chvíľu vliekli: vlak hýbal sa pomalšie a my sme si mohli prezeráť celé to krásne mesto. Zo stanice šli sme rovno do chrámu a ztadiaľ maširovali sme v peknom poriadku sfa nejaké vojsko ku moru. V prístave tancovala už na vodách ovenčená paroloď naša: «Poseidon» menovaná. Paroloď táto bola len pre pútnikov, krásne a čistunké to dielo! Hneď sme vysadli na loď a keď už každý bol umiestnený zatrubil náš Poseidon, začal sa kolísať a o malú chvíľu tento vodný tátoš hnal sa už na hladine mora ďaleko za Triestom. Domy, vrchy len sa nám tak tratili pred očima, až konečne nevideli sme viac nič, iba zôkol vôkol vodu, a len vodu.

O malú chvíľu volali nás k obedu. Čo sa týče vôbec chôvy, musím vyznať že bola veľmi poriadna. Po obede pozapalovali si pútnici či už na fajky a či na smotky (cigare) a niektorí ľahli si spať. Niet divu, lebo predošlú noc nespali sme na železnici nič. Zapálil som si i ja na jednu cigaru z tých, ktoré mi bol moj kmotor Tomko Špiriják na cestu daroval a šiel som sa obzrieť po loď. Prechádzal som sa na povrchu priestranom, akoby na nejakom rínku! Bolo tu všetko čisté: sedadlá, lôžky, ľudia a všetko len sa tak skvelo čistotou. Z času na čas objavily sa nám na obzore rozličné ostrovy: krásne aj smutné skalnaté. My s nasadenými ďalekohľadmi (mali sme každý jeden) neprestávali sme zkúmať tieto: hneď na jednej, hneď na druhej strane objavil sa nám ostrov. A tak nám pri tom prešiel čas, ani sme sa nezbadali; až o 5. hodine zatrubili, čo znak bol pre nás do chrámu.

(Pokračovanie.)

Vyzvanie ku predplateniu!

Máme česť prihlásiť sa všetkým kresťanským Slovákom, ktorým dobro ľudu kresťanského na srdci leží, by každý predplatil si na jeden dobrý, rídzokresťanský časopis. Treba nám povedomými byť všetkých udalostí a pohybov na rozličných stranách našich, aby sme sa zo všetkého poučili a potrebné pokroky vo vzdelanosti robili.

V Budapešti nieto ani jedného slovenského

časopisu v kresťanskom duchu písaného iba jeden jediný: «Kresťan». V tomto časopise berieme ohľad na potreby nášho ľudu, a píšeme vždy srozumiteľnou rečou, aby každý s prospechom ho čítať mohol.

«Kresťan» je od dávna obľúbený u ľudu vodca kresťanských bojov, on smele pretriasa previnenie akýchkoľvek pohlavčov a stoličných lebo obecných bašikov. I preto máme mnohé dôkazy, že «Kresťana» si tak obľúbilo obecnstvo, ako žiaden iný slovenský kresťanský časopis.

K tomu je aj predplatná cena čo možno nízka. Predpláca sa:

na celý rok	4 koruny
na pol roka	2 koruny
na štvrt' roka	1 koruna

Kto teda jeden v opravdu kresťanský, dobrý časopis by si žiadal, nech dlho nepremýšľa, ale nech hneď predplatí. Predplatiť možno v každú chvíľu. Prosíme vážne aj ct. predplatiteľov, by svoje podlžnosti zplatili. Ponevác nastáva nový polrok, preto pripojili sme ku 27-mu číslu poštovú poukážku. Ráďte ju použiť ku odoslaniu predplatku. Kto ale už vyplatené má, nech odloží si poukážku a ju upotrebí až potom keď mu predplatok vyprší. Posielame totiž každému predplatiteľovi poukážku, aj tým, ktorí už zaplatili napred. Nech teda takí nemyslia, že žiadame od nich ešte raz predplatiť.

Predplatiť nesmie sa ináč len na túto adresu:

«Kresťan» kiadóhivatala
Budapest, VIII., József-körút 35.

Pút' do Paray le Monial-u, Lourdu, Einsiedeln-u a Wilten-u.

Odehod 3-ho augusta. Cesta povedie na Viedeň, Linz, Innomosty, Einsiedeln, Zürich, Genf—Paray—Lyon—Toulouse—Lourdes a pri návrate na Wilten pri Innomostach. — Do Jeruzalema a sv. zeme na 1-ho oktobra. Sprievodci: Gedeon Dömötör, farár v Budapešti II. okres.

Ceny:

Do Lourdesu	III. trieda	100 zl.
«	II. «	180 «
«	I. «	240 «

so 7 dňovým zaopatrením.

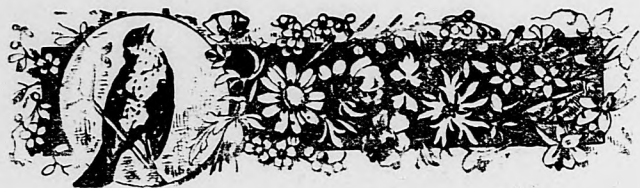
Do Jeruzalema	III. trieda	142 zl.
«	II. «	290 «
«	I. «	350 «

trvanie cesty 1 mesiac.

Kolok od oznamov. Jeho veličenstvo sankcionoval návrh o zrušení kolku na plakáty, kalendáre od oznamov. Od dňa 1 júla nebude sa už platiť 30 kr. od každého oznamu, plakáty (reklamné cedule, rozdávané na uliciach, časopisecké prílohy) budú tiež osvobodené od jeden- dvojkrajciarového kolku, konečne prestane i kolok kalendársky, tak že kalendáre zhotovené tohoto roku na rok 1901, budú už bez kolku.

Pri rakve nevinného dieťaťa.

BESEDNICA.

Hrob.

Ešte si len tak jakosi
 Z dialky myslím na teba,
 Už ma ovieva duch hrôzy,
 Stojím jako bez seba :
 Ty strašlivý duch temnosti,
 Čo zavieváš všetkých dôb
 ľudí vyšlých z tej časnosti,
 Desivý a chladný hrob !
 Keď do hĺbky pozrem tvojej,
 Hlava sa mi zatočí,
 Nohy trasú v bázni bóľnej,
 Slzy lejú sa z očí ;
 Lebo ty sčakávaš na mňa
 S dychtivosťou lačného
 V každom čase bez prestania,
 Do žalára tmavého.
 Aby si mohol čím skorej
 Bytnosť moju pohltiť,
 A nijako možno z tvojej
 Väzby sa vyslobodiť.
 Bez ľútosti ty schovávaš,
 Krásu, silu, mladý vek,
 Hodnosť, múdrosť pochovávaš,
 Nakonania s tebou niet.
 Na človeka ty nehľadiš
 A čo v tomto živote
 Vňadou kvitlo, to obrátiš
 Na prach, oddáš ničote. —
 — Takto kvili maloduchý
 A preds' tomu neni tak,
 Hrob nie je tak strašný, trúchly,
 Ale skorej naopak :
 Nohy tvoje keď klesajú
 Pozbavené dúžosti,
 Údy ostatné nemajú
 Tiež nijakej pružnosti :
 On ňa čaká s odpočinkom
 Sladkým v plnom pokoji,
 A ten tebe sa tolikom
 Veru síde po boji !
 Keď ňa každý odsacuje,
 Odoháňa od seba,
 V biede nikto neľutuje
 A nestojí o teba :
 Hrob ten vďačne prituluje
 Ťa do lóna svojého,
 On nad tebou sa smiluje,

Prijme opusteného.
 Kolikorazy ani nevieš,
 Od súženia kde stojíš,
 Hnev, nenávisť ťažko nesieš
 Zúfalstva sa až bojiš :
 A hľa ! do hrobu čím vstúpiš,
 Nikto nemá s tebou nič,
 Súženia viac nezakúsiš
 Zmyznúl útrap tvojích bič. —
 — Neľakaj sa teda hrobu
 Synu milý, temného
 Považuj ho v každú dobu
 Za priateľa verného.
 Takým sa ti on skutočne
 Dokáže aj jednúc byť :
 Len hľad život svoj statočne
 Bohumile tu prežiť !

K.

Zaoskova cesta ako žurnalistu čili novinkára do «Haagy»

ku konferencii a ku porade štátov ohľadom svetového a všeobecného a hlavne domáceho pokoja.

(Pokračovanie.)

V «Kútoch» vysedala jedna deputacia do vagona v podobnom smere do Haagy vyslaná z vidieka tiež ohľadom na domáci pokoj. Keď som ukázal na moju žurnalistickú kapsu, hneď ma poznali a skríkli : hurrá ! a vzali ma so sebou. Radošovský pán farár, rodák z Trenčína ma hneď poznal, lebo som ho ešte keď bol kilierikom v Trenčíne u jeho rodičov bol navštívil. Kričal za mnou : no ! a už si sa odriekol tej pálenky ty Trenčan ? poď, odprisahám ňa na tri roky !

Ja som mu odpovedal : Mucko môj ! ja idem do Haagy na konferenciu a vieš že piť musím, abych mal gurázu !

No odpust mi, ja som myslel, že ideš miškovať ! S Bohom ! stav sa u mňa zpiatky !

V Prahe sme si odpočinuli a sme boli aj zvedaví na Prahu, sme všeličo o nej počuli. Ponevác sme ale žiadnej knižky ani vodiča nemali, nevideli sme nič pri našom daromnom túlaní. Ja som z dlhého času okná a komíny čítal na domoch, na jednom som načítal 52 okien a 10 komínov. Aj jednu školu som tam videl. Tam nemal organista záchod pred školským oknom ako u nás to mnohí organisti mávaju, a to sa mi ľúbil tento poriadok ; tu sú pomery civilizovanejšie, nežli v našich liberálnych vidiekoch kde deti svoju toaletu robia obyčajne pod školskými oknami z «hygienického», t. j. zo zdravotného ohľadu, aby sa nemôhly okná otvorit a izba sa nemôhla ľuftovať.

Keď sa človek v meste unuje a inej práce nemá, ide ku «Reštaurantovi». Na dedine to hovoríme : do «šenku». V kročil som v jednej bočnej uličke k takému «Reštaurantovi», u ktorého práve držal koncert jeden slepý harfista a dcéra sprevádzala harfu so spevom :

«červené víno! české koláče! ako že to dievča veselo si skáče»!

Reštaurant mi predložil údené mäso s obrovskou knedlou. Tu som zase bol svedkom tej špatnej obyčaje že naši Slováci ešte aj mimo vlasti našej sa medzi sebou bijú. Jeden sklenár sa pri pálenke pobil s jedným drotárom obadva z Trenčanska, až ich konečne Reštaurant na ulicu vyhodil a každému hodnú knedlu s päsťou na chrbát vsadil medzi dverami. Ja som mlčal že som z Trenčianska, aby Reštaurant neztratil rešpekt predto mňou. Reštaurant mi odporúčal, že ak chcem, môžem aj pražské starozitnosti vidieť. Ja som ale chuti k tomu nemal, nie len preto, že jedna stará češka — snáď žena Reštauranta — mňa pri stole obsluhovala s tou knedlou a údeninou a nemierno pritom šnupala, ale aj preto, lebo som v Trnave za jatkami kedysi u nebohého Mandla dosť už videl starozitnosti: staré zlámané ráfy kolesové, staré perie a všeliaké plundry; aj som raz kúpil od neho jednu «antik»-postel s ploščicami: teda ani v Prahe mňa to nezaujímalo.

Blízko Moldavy, kde flajnárky ovocie predávaly, videl som veľkú bitku, kde jeden opitý tragačiar bil a za vlasy fahal akúsi babu, ktorá ho dvarázy kopla niže brucha tak, že hneď padol na zem; a potom rozobierala ho so svojou stoličkou po chrbáte a po hlave. Ja som bol celý naľakaný, keď ten opitý fahal tú babu ku Moldave; myslel som, že ju zhodí dolu z brehu do vody. Lebo Česi ľúbia z výšky zhadzovať ľudí. Sv. Jána nepomuckého Čech Vencel dal zhodiť z mosta do Moldavy a mešťania Česi zhodili v mestskom dome pražskom dolu oknom na hnoj dvoch radných pánov: Martineca a Slavatu. Keď bych bol mal času, isto bych bol toho chudáka muža do Haagy zavolať.

V Marienbade, kade sme mali našu «rutu», som mnoho panského ľudu videl, ale vážneho nič; a tento pánsky ľud iného nič nerobil, len po horách behal a ustanične sa skrývali do akejsi «filagorie». Dozvedal som sa na príčinu tých beháčiek a toho skrývania, a dostal som odpoveď, že páni robia «toaletu». Až vtedy som porozumel tomu; a ponač sú tam neni ploty ako u nás po dedinách, nuž majú «filagorie». Tá ženská čo mala tie «filagorie» pod opaterou vždy bola nahnevaná. Na moju otázku čo sa hnevá? odpovedala: akože bych sa nehnevala na tento hyd pánsky: celý rok to doma nič nerobí, len sedí, spí a žerie; a potom tučné a bachory tomu rástnu, a potom sa božia, aby smrť — okolo Kateriny keď najviac tučné mangulice a svine zabíjajú — sa neomýlila a miesto brava, vykrmeného panského lenocha nezaklala; prídu sem potom všetko to, čo doma nabrali, z čriev vyháňajú a vychudnúť. Tu potom lekári robia s takými vykrmenými ľuďmi, ako robieva viedeňská polícia s vykrmenými bravmi; ktorá keď sa dozvie že sviňsky veľko-kupec miesto kukurice krmili bravov s konským mäsom, svine hneď pozatvárajú, nedajú im žrať, ustavične im dávajú «špisglanc», horkú soľ, antimonium, čo im červá dobre vyžmika, vyčistí a z koniny zpadnú. Takto robia aj s týmito pánni čo sa z celého sveta sem na-

sbiehajú a obsah svojich čriev nám tu ponechávajú, a lekári im vyčistia bruchá, aby opadli z toho mäsa, čo požrali v piatok, na kantri, v pôste a v advente.

No my roľníci, ktorí pracujeme, takéto ťažkosti nemáme; pri práci loj a sadlo sa nechytá čriev. — Nech tí páni pracujú a nežerú toľko a zachovávajú cirkevné pôsti, nemusia chodiť z ďaleka do Marienbadu «toaletu» robiť. My toaletu aj doma si spravíme. Pri mne viac účinkuje mydlová voda so šalátovým olejom, ktorú mne moja svokruša dá vypíť nežli marienbadská kraje-brúnová voda. Preto som aj videl v Marienbade veľké šalátové hlávky! majú dobrý pánsky návoz mastný a drahší nežli «kunst-dinger». (Pokračovanie nasl.)

CHÝRNIK.

Ketteler. Z. Jokahamy oznamujú, že Ketteler, nemecký poslanec v Pekingu, premožený bol po zúfalej obrane. Keď krvácal už z niekoľko rán, odvliekli ho na námestie pred anglickým poslanstvom, kde zakopali ho do jamy až po krk; potom vypálili mu oči žeravým železom a vytrhli mu jazyk.

Rakúsko-uhorská banka hodlá sriadiť päť nových filiálok, medzi nimi i v Baňskej Bystrici. Pri filiálkach nebudú účinkovať len zástupci kruhov obchodníckych, ale i členovia hospodárskych spolkov patričnej stolice, ako censori zmeniek.

Sňahy v júli. Začiatkom t. mesiaca na celých centrálnych Alpách padal sňah. Rigi a Pilatus boli pokryté čerstvým sňahom až po úpätie. Aj náš turčiansky malý Kriváň a jeho susedné končiare Končitá a Koziá Skala za rána zabelely sa novučičko-novým bielym rúchom.

Búrky a víchre. Z Kubach vo Spiši nám píše: Dňa 6. t. m. večer o 1/27. hodine bola u nás strašná búrka; na viac miestach udrel hrom, medzi inými do Štefana Orliovej stajne, ktorému zabil dve kravy a jednu sviňu. Požiar zavčasu udusili. Voda narobila po lúkach mnoho škody. Urbanovi z Kravian utopil sa kôň. V lese je mnoho stromov vylámano.

Požiar zúril dňa 10. t. m. v obci Tótfalu medzi Vacovom a Sv. Ondrejom. Vyše 200 domov ľahlo popolom, podobne katolícky a kalvínsky kostol; aj dvojce detí zhorelo.

Čína a priemysel. Udalosti v Číne škodlivo vplyvajú na mnohé industriálne podniky. Zo severných Čiech oznamujú, že menovite trpia dielne na gombičky a ihly. Objednávky nejdú a objednané už zásielky prichodia nazpät. Práca musí sa teda obmedziť a mnohí robotníci boli prepustení.

Kramárstvo Angličanov. V anglickom parlamente sekretár Wyndham osvedčil, že od r. 1895 len dve

anglické firmy dodaly Číne 71 kanónov pre pevnosti a 11.740 nábojov, 123 poľných kanónov a 49.400 nábojov, konečne 297 strojových kanónov a 4.228.400 nábojov. Škoda, že nepredniesol i to, koľko streliva na vykynozenie «bielych čertov» dodaly ostatné firmy anglické. — Teraz by bolo i pochopiteľné, prečo sa «humánnym» Angličanom nechce ísť na čínsku pevninu bojovať, ale posielajú Japoncov, oni sami najradšej by sa len zo svojich obrnencov dívali na vykrvácanie iných národov. Potom, keď príde na delbu, oni vezmú prírhuse do rúk, ako to vždy dosiaľ robievali. Len by sa tento raz neprepočítali. Bol by tomu už raz čas.

Europejci v Číne. Amerikánsky konsul v Číne zaslal svojej vláde štatistický výkaz Europejcov, ktorí sa v ostatných dvoch rokoch (1898 a 1899) v Číne nachodili. Všetkých bolo 13.421 osôb a 773 obchodných firiem, a síce: Amerikánov 2335 osôb a 70 firiem, Angličanov 3562 a 401, Nemcov 1134 a 115, Francúzov 1183 a 86, Hollandčanov 106 a 9, Dánov 128 a 4, Španielov 448 a 9, Švédov a Norvégov 244 a 2, Rusov 1621 a 19, Rakúšanov 90 a 5, Talianov 124 a 9, Japoncov 2440 a 195, Portugalcov 1423 osôb a 10 firiem, konečne 71 osôb inej národnosti.

Kde je oceán najhlbší. Pri skúmaní morského dna, ktoré bolo potrebné na založenie pacific-kabelu, amerikánsky parník «Nero» našiel hĺbku mora medzi Guanom a Manilou na 9615 metrov. Dosiaľ známa bola najväčšia hĺbka na 9423 metrov severo-východne od Nového Seelandu.

Poplach v cirkusi. Z Dindeša sdeľujú, že počas predstavenia v cirkusi povstal víchor, strhol plachtové pokryvadlo s cirkusu, osvetlenie vyhaslo a v úplnej tme nastala strašná tlačienica. Všetko hrnulo sa k východom. Deti a ženy boli od šilnejších mužských na zem povalené, jedno osemročné dievča bolo celkom rozšliapané a mnoho ženských a detí utrpelo rozličné úrazy.

Defraudácia na pošte. Náčelníka pošty v Šorokšáre pri Peštbudíne Bogisics Fülöpa uväznili pre defraudáciu. Dosiaľ konštatovali, že chýbí 6780 korún. Ale že bude toho značne viac. Uväznený tají a boží sa, že je nevinný.

Divná rytierskosť. Niekoľko officierov podalo košickej banke zmenky cieľom eskomptovania. Ústav neprijal zmenky. Podpisatelia zmeniek cítili sa tým na cti urazení a vyzvali hlavného úradníka ústavu na súboj. Tento, rozumie sa, energicky ohradil sa proti takému spôsobu rytierčenia.

Pre obuvníkov. Z Varšavy sdeľujú, že technik Alex Nauman zostavil stroj, pomocou ktorého za jeden deň možno vyrezať 300 kompletných podošiev a opätkov, kdežto pri doterajšom ručnom spôsobe klepania a vyrezávania kože najlepší pracovník môže za deň najviac štyri komplety vyhotoviť. Nauman nazval svoj stroj «Blyskawicou». K obsluhu stroja dostačia dvaja chlapi. «Blyskawica» je už patentovaná pre všetky štáty Európy a aj Ameriky.

Aký život, taká smrť. Angelina Dalmina produko-

vala sa, tancujúc na povraze vo vysokej výške. Všade budila obdiv. Teraz ju v Peštbudíne zastihol osud. Spadla s výšavy a dodružgala sa na smrť. — Keby bola produkciu prevádzala dva-tri metre nad zemou, mohla žiť a ďalej sa ešte produkovať. Policia vôbec nemala by dovoliť krkolonné produkcie v ohromných výšavách.

Úradné zderstvo. «Alkotmány» sdeľuje z Hontionskej: Viac hospodárov z Börzsönyu a Földesu uchádzalo sa o povolenie výnimečnej ženby pre svojich synov. Príslušný notár «cieľom rýchlejšieho vybavenia záležitosti» vybral od stránok po 20—30 zlatých, spolu 110 zlatých, v prospech «podžupanskej kancelárie». Oznamili to hlavnému slúžnemu a tento nariadil disciplinárne vyšetrovanie proti tomu notárovi. Volá sa Selevér Antal. Výsledkom tohoto je, že hlavný slúžny posúdil notára na zaplataenie 25 zl. na notársku základinu a 8 zl. 50 kr. na diurna stránkam. Tieto sa i uspokojily s výrokom a neappellovaly. — Také, hľa, veci dejú sa v Hontionskej, po prevedenom preskúmaní hontionských pomerov osobitným ministrovým vyslancom, ministerským radcom Kaffkom!

Žiaden extrawuršt. Okresný súd veľko-váradský bol posúdil veľko-váradského hlavného rabína Morica Fuchsa na 200 korún, lebo sa zdráhal prisahať s hlavou obnaženou. Rabín appelloval, ale darmo. Kráľ. súd vyslovil tiež, že prisaha je rovnaká pre všetkých občanov a nik nie je oprávnený žiadať, aby prisahal dľa predpisov svojho náboženstva.

Ohen bol dňa 2. t. m. večierkom v meste Mošovciach; zhorelo 8 humán. — V noci z 2. na 3. t. m. horelo v. Jasenici v hornej Orave; skoro celá obec lahla popolom.

Dr. Lueger. Zastupiteľský sbor mesta Viedne mal dňa 3. t. m. v svojom novom zostavení prvé zasadnutie. Na denný poriadok prišiel aj návrh mestskej rady na vyvolenie dr. Luegra za čestného mešťana. Návrh prijatý bol 124 hlasmi proti 19. (17 liberálov a 2 sociálni demokrati). Za prvého námestného mešťanostu vyvolený bol antisemita Strobach.

Vzorná mládež. V Belgicku 55.000 šuhajcov urobili sľub, že do doplnenia 18. roku nebudú užívať liehových nápojov.

Kanóny proti búrke upotrebila obec Medea a docielila skvelého úspechu. Postavili deväť batterií a keď bolo nebezpečenstvo najväčšie, dali sa strieľať. Vystrelili 300 nábojov, rozohnali mrákavy a zachránili si chotár. Chotáre susedných obcí utrpely veľké škody následkom kamenca, menovite obce Cormons a Gorica. — Gróf H. Dubský bol sriadil konsorcium statkárov, ktoré potom utvorilo stanice pre batterie. Je zvláštny dozorný výbor, ktorý hneď zakročí, akonáhle hrozí nebezpečenstvo.

Požiar zúril dňa 4. t. m. v meste Krompachoch v spíšskej stolici, a síce odrazu na dvoch stranách. Zhorelo štyridsať domov a bočné stavy. Tak sa zdá, že oheň bol podložený.

Židia v Rumunsku. «La Roumanie» sdeľuje, že za posledných 12 mesiacov vysťahovalo sa z Rumunsku

5786 židov. Väčšina z nich nemala žiadnej professie, len niektorí boli remeselníkmi. Do štátnych škôl prijímaní boli židia v nasledujúcom pomere: do ľudových 50%, do stredných 7 $\frac{1}{2}$ % a do vyšších ústavov 9%. Medzi lekármi, od štátu platenými, je 24% židovských.

Amerikánci za Čínu. Amerikánske noviny začínajú sa ozývať za Číňanov. «New-York Herald» píše, že Boeri Ďalekého východu, t. j. Číňania, zasluhujú aspoň toľko sympatie, ako Boeri južnej Afriky. Veď i oni chcú len to, aby mohli sami spravovať svoje veci, svoju krajinu a držať sa vojej viery... Assyria, Egypt, Persia, Grécko a Rím, ktoré jestvovaly súčasne s Čínou, obrátili sa v prach a čínska ríša ešte trvá. Keď anglická, francúzska, nemecká a španielska literatúra žily svoj detský vek, literatúra a umenie v Číne boli už na tom vysokom stupni rozvitia, ktorý obdivujeme ešte teraz. Číňanom už vtedy bolo známe štepenie osýpok, známa ploská a sfärická trigonometria, už mali astronomické instrumenty; ich hodvabné tkaniny a porcellán už vtedy boli v sláve. Roku 684 (dľa nášho letopočtu) založené boli v Pekingu noviny, trvajúce až podnes, a tlačily sa s dreveným klišé za 800 rokov pred Gutenbergovým vynálezom.» Za týmto článkom «New-York Herald» uverejňuje obširny list o Číne. Pisateľ listu dlho žil v Japonsku a vykladá, koľko nenávisť k Europejcom vzbudili v Číňanoch misiónári tým, že netaktične chovali sa k ich 400-ročnej kultúre.

Koruny bez kríža. «Alkotmány» vypočítuje viac miest v Pešťbudíne, kde nachodia sa uhorské erby a koruny, ale na korune niet kríža, ba u istého Schlesingera na Kráľovej ulici je na korune židovská hviezda «mogendoved» miesto kríža. — Aj v Päťkostoloch na viac poštových kasničkách sú koruny bez kríža. — Najnovšie badáme že nad bránou nemocnice sv. Rocha tiež chybuje sv. kríž z koruny. — Proti tomuto nerobí policia nič. Hanba na Uhorsko, že nemôžeme dozvedieť sa, kto poľámal sv. kríže v budove university. Keď deti nám zavraždia, vraha nikdy nelapia keď sv. kríže lámu vínnika nenajdú. Čo tomu môže byť príčina?

Vydržať v 25-ročej namáhavej práci, je nielen pozhnaním Pána Boha, lež — nakoľko prešlý ten čas sa užitočne a cieľvedome spotreboval — je to aj osobnou zásluhou. Že Vincens Možný, prešporský organár pri pozhnaní Božom statočne si zastal jemu patriacu časť, to dokazujú početné poďakujúce osvedčenia jemu prislúchajúce, pri čítaní ktorých jeho vnútorná spokojnosť vždy posilňuje sa, lebo z nich toho čistého presvedčenia si čerpá, že život jeho aspoň v jednej generácii nepominie sa bez stopy.

Výše sto nových organov zostavil neustalý majster a koľké popravil, keď o tom bola reč, by staré diela novým životom obdaril; a kedykoľvek dal sa do prekonania umeleckej opravy, vždy ju ku radostnému prekvapeniu odborných znalcov a laikov previedol.

Dňa 9. t. m. uplynulo 25 rokov, čo výtečný majster

skromno síce, ale tým významnejšie započal svoje blahodarné účinkovanie a z tejto príležitosti i my chopili sme pero, by sme na vonok znak dali o tichom účinkovaní majstra. Vincens Možný, do povahy berúc jeho bohaté zkušnosti, dnes je viac hoden, nežli kedysi, bo teší sa dobrému zdraviu a ducha činnosti neutratil. Na mnohé letá zdravia!

Povďační ľudia nachodia sa ešte i v dnešnej dobe. Tak jesto mnoho osôb, ktoré od choroby svojej skrze Müllerov duplovano-magnetický kríž ači hviezdu oslobodené sú, ktoré výraz dávajú radosti a povďačnosti svojej, a vynalezcovi čo len v pár riadkoch svoje uznanie vyslovujú. Tak dnes máme nasledujúce riadky pô ruke: «Ctený Pán Müller! Ja dlhý čas trpel som na lupanie ľavej nohy, na bezsnivosť a klopania srdca. Náhoda ma oboznala s vašim elektromagnetickým krížom. R. B. Nr. 86967; kúpil som si jeden za 3 zl., 12. júli roku 1899; odkedy ho nosím a upotrebúvam, je po mojej chorobe. Preto pokladám si za povinnosť, Vám moju najúprimnejšiu vďaku vysloviť s tou prosbou, by ste mne ešte jeden taký kríž, pre môjho priateľa V. H. — tú istú chorobu majúceho — sem poslal. S úctou Martin Neu, hostinský v kantíne, Budapešť Rettek-ulica, kasáreň». Preto odporúčame všetkým trpiacim na lámku, lupanie, zádach, bezsnivosť hučanie uší, padúcu nemoc, by sebe jeden apparát, ktorý len 3 zl. stojí, od pána Müllera Budapešť V. Kalmán-uteza, Nr. 20 objednali.

Zavedenie sladovej kávy, ktorá asi pred desiaty rokmi sa objavila a dnes takmer po celom svete rozšírená jest, vykazuje stále blahodarnejšie výsledky pre zdravie a národohospodárstvo. Nemožno ani oceniť, jaká úspora peňazí a jaké povzbudenie zdravia a síl, týmto zdravotným domácim nápojom, ktorý firma Kathreiner teprv všeobecne zaviedla, docieleno bolo. Nenie zaiste ďaleká doba, keď Kathreinerová sladová káva Kneippova, či už jako najlepšia prísada k zrnkovej káve, alebo tam, kde zrnková káva lekársky zapovedaná je, i čistá používaná súc, v každej rodine sa udomácní. Každý hospodynji možno blahopriať, ktorá toto dôležité zlepšenie nášeho domáceho nápoja ku blahu svojích príslušníkov zaviedla, alebo zavedie a prevádzať bude.

Jeden znamenitý liečivý apparát. Dvojnásobný elektromagnetický kríž ači hviezda N. B. nr. 86967 má, ako už mnohokrát dokázalo sa, výborný účinok. Máme dnes vzťahom na podivné liečivé účinkovanie jedno svedectvo po ruke, ktoré osmelujeme sa uverejniť: «Blahorodenému pánu Müller! Váš láskavý pripis obdržal som a som smelý odpovedať na otázku: Ja nosím elektromagnetický kríž nr. 86967, odkedy mi ho vaše Blahorodie dalo, neprestajne. Cítim sa mocnejším a veselším. Pán Gejza Boldog, ktorý už 40 rokov na padúcu nemoc trpí, cíti sa značne lepšie, nápadý sú uňho kratšie a slabšie. Pán Steinhibel necíti už 10 dní po nosení vášho apparátu žiadne boľasti, má sa o mnoho lepšie a spí lepšie. Pán Štefani, ten starý pán na lámku trpiaci cíti sa tiež značne lepšie, a málo boľasti má. Vašej priazni

odporúčajú sa a najsrdečnejšie vďaky vyslovujú, ostávajú s úctou J. Khoós, kňaz v Budínpešti». Preto možno dvojnásobno-elektromagnetický križ, ktorý u pána Alberta Müllera v Budínpešti V. Vadász-uteza 42/a je dostať všetkým odporúčať, ktorí na lámku, lúpanie, padúcu nemoc (epilepsia), zádach, hučanie uší, ďalej na všeobecnú chorobu čuvov a pozbavenie síl trpia.

Odkazy redakcie.

V. p. A. Rojko. Poslané nám články obdržali sme 16. t. m. akožto v deň 52-ročnej pamiatky Vášho vysvätenia prosili sme Boha, by Vás, preslavný otče národu svojou milosťou posilnil a nám ešte za mnohé roky zadržal. Tlačiareň sv. Gerharda nám sdělila, že následkom ochorenia slovenského sadzača Váš «Otcovský hlas» až na 1. augusta výjde z tlače. Odberatelia sa vraj dosť pekným počtom prihlásili už doteraz. Pán Boh s nami!

Kováčsky majster. Budeme sa dopytovať a jestli by nebolo výhľadov, dáme vás do novín.

M. P. v R. 17-ročný. Dajte si na ľavý bok vyžmikanú v dobre slanej vode studenej šatu a previažte ju suchou a ponechajte ju za dve hodiny. To obnovte raz po raz tri rázy za 3 dni. Užívajte odvar z miešaniny: kamilky, sladké drevo, kvet z volového chvosta žihlavové listy. Odvar teplý pite ráno a večer za vínovi pohár.

J. H. Že sme vám dopis neuverejnili, prestávate byť predplatiteľom. Že nemúdro robíte, dokážeme v budúcom čísle.

F. Koch. Prišlo do našich rúk pozde. V budúcom č. uverejníme.

R. K. Č. J. v P. Strede, Pekne od vás, že ste nezapomenuli. V budúcom č.

Veľkokostolanského mladíka prosíme o pozhovenie a trpezlivosť.

Jeden mladý ľudák v Tilsitu (Prusko). Už ste nám o tej veci bol raz písal, aj sme dopis uverejnili. Prepáňte teda, lebo máme nával dopisov, nevieme čo s nimi robiť.

P. N. A. Béles, Mosód. Musíme to pohľadať v tlačiarňi. Nič nevyhráte pravotou, iba nadužívanie vášho mena by snáď mohlo byť predmetom obžaloby. Odporúčame: zabudnite na pletky dľa príslovia: rozumnejší ustúpi.

Ján Rapšík, Cleveland. Ste dlžen za 1 rok. Meno sme vám opravili.

Ceny potravných článkov.

Upozorňujeme ct. obecestvo, že temer všetky ceny sú v korunovom mene značené. Teda dobrý pozor na to dať. Ďalej na miesto 100 klgr. (metr. cent) je mnohokrát tovar len po 50 kiloch značený:

Pšenica: Potisská 7·20—7·90 kor., peštianska 7—7·70 kor., z Bäcky 7— kor., banátská 7·10 korún.

Raž: 6·25—6·60 kor.

Jačmeň: na krm 5·60—6·10 korún, do pálenice — kor., na várku — kor.

Ovos: 5—5·30 kor.

Kukurica: 5·50—5·70 kor.

Proso: 5—5·30 kor., všetko po 50 kil.

Múka pšeničná po 100 kil.

Číslo:	0	1	2	3	4	5
Cena:	27·30	26·10	24·50	23·40	22·50	21—
		6	7	7½	8	
		19·50	17—	15·80	11·80	

Otruby po 100 kil.: drobné 8·80 korún, hrubé 8·60 korún.

Strova: *Fazuľa* veľká biela a okruhlá po 7—7·25 brnavá 7—, pestrá 5—, drobná 8—8·75, cúdená —. *Hrach:* 10—12—, lúpaný 18—, *Šušovica* horšia 11—, lepšia 18—, *Mak:* 23—24—, všetko po 50 klg.

Semená: Červená ďatelina nová 75—80—. Lucerna 64—66—, všetko 50 klg.

Sviňská masť 58.—, Slanina ³/₁₀₀ —47—, ⁴/₁₀₀ 18·50—, udená dobrá slanina 54—55— po 50 klg.

Lekvár srbský transito 14·75— po 50 klg.

Petrolej trojkřížový 47—, dvojkřížový 42·50 za 100 klg. netto.

Olej repcový 75—76— za 100 klg.

Spiritus odanený rafinovaný 116·50—, denaturovaný 37—39—.

Remeň: funtovice k. 154—160; terey prima k. 150—158; anglické odpadky k. 145—148; teľaciny k. 460—470; pitlingy 270; koňaciny vrázkované k. —; tažené k. —.

Bliskavý remeň k. 145—150; prsné listy k. 175—180; horniacke futrienky: strednie k. —, väčšie — metr. cent.

Spisy redakcii zaslané.

Ružencová knižička. Albána Stolza, myšlienky o žoltári (ruženci). S obrázkami. Strán 76. Cena bola 15 kr., teraz 16 halierov.

Srdce k Bohu. Katolícka modlitebná, poučná a spevácka knižka. Dľa P. Aug. Lehmkuhla S. J. a iných najlepších a najnovších prameňov spísal a pobožnému a pracovitému ľudu svojmu podáva Martin Kollár, farár v Nádaši, redaktor «Katolíckých Novín». So schválením najdôst. Ordinariatu arcibiskupského v Ostrihome. Na oslavu Spasiteľa Ježiša Krista koncom 19 a začiatkom 20. stoletia svojim nákladom vydáva Spolok Sv. Adalberta (Vojtecha) v Trnave. 1899. Tlačou «Austrie» Franca Dolla vo Viedni. Str. 571. Cena neviaz. výt. 1 koruna 20 hal., viaz. výt. v plátne 2 koruny, viaz. v koži so zlatorezom 2 kor. 50 hal., v chagr. so zlatorezom 3 kor. a so spinkou 3 kor. 20 hal. Titulný obraz: Sv. Rodina.

Obzor. Časopis pre hospodárstvo, remeslo a domáci život. Ročník XII. číslo 4. Vychádza koncom každého

mesiac. Predplatná cena na celý rok 2 kor. Zodpovedný redaktor a vydavateľ Juraj Babka v Lipt. Sielnici (Liptó-Szielnicz).

Mariacella v Stýrsku. Opísali Frant. V. Sasinek a Rupert Rehák. Vydal Martin Kollár, farár v Nádaši a Redaktor «Katol. Novin» v Trnave. Tlačou Adolfa Horovitzu. Cena 20 halierov.

Litanie loretsk. Výklad litaní. Krásne vystavená knižička s obrázkom. Strán 52. Cena bola 26 kr., teraz 26 halierov.

Dielňa na varhany (organy)

Vincenca Mozsneho, v Prešporoku

(Stefánia út č. 29. vo vlastnom dome).

Odporúča sa ku shotoveniu rozličných kostolných varhanov dľa najnovšieho sústavu.

Hotové varhany vždy sú k dostaniu.

Opravy za najlávnejšie ceny sa prijímajú a pri ručení sa vyhotovujú.

Poriadneho, spoľahlivého učňa hľadá

JÁN VNUK,

kováčsky majster

v Kysuckom Novom Meste (Kiszuczau-Ujhely).

OZNAM.

Prepositury novomestkej patriace

mlýny

a síce v **Pobedíme**, v **Bašovciach** a dva v **Novom Meste n/Váhom** (nitrianska stolica) dajú sa do predaju. Jak by ale mlýny v **Pobedíme** a v **Bašovciach** odpredať sa nemohly, dajú sa len do **árendy**. Ti, ktorí skutočne vôľu majú mlýny odkúpiť, nech sa hlasia u pána

Ludvika Javorka

advokáta

v **Novom Meste n/Váhom**.

Oznamy

pre naše noviny výlučne

len vydavateľstvo

KREŠTAN-a

==== prijíma. ====

Piešťanoch!

Kúpeľnom mieste (železnica loco) sa jeden Dom z veľkú ovocnú zahradu odpredá, kupec keď sa pilno obráti aj šank recht by obsiahnul. Adres u Redakcie.

Do pozornosti

pánom roľníkom!

Každoročne objednávate mnoho hospodárskych strojov, a to z väčšej čiastky od firiem, ktoré Slovákom a kresťanom nežičia. Stroje sú obyčajne z ďaleka, drahé a v mnohých pádoch plané.

Kto potrebuje a chce si objednať **dokonalé, solídne a trváce hospodárske stroje**, — lebo prislovie je: čo je dobré, je i lacné, — nech sa obráti na nižepodpísaného a žiada si cenník jeho hospodárskych strojov. Tento sa mu dopošle zdarma a franko. Veď už i železničný dovoz z Bytče je lacnejší, nežli z Nemecka, z Rakúska alebo z Pešti.

Michael Treskoň,

strojník a majiteľ dielne na hospodárske stroje v Bytči (Nagy-Bittse).

Dvojnásobne elektromagnetický kríž a či hviezda

R. B. N. 86968

uzdravuje a roz-
vesel'uje, za čo
dobre stojíme,
pri lámke, zá-
duchu, bezsni-
bl'adosti, migréne klopaniu srdca, boľeniu hlavy.
opilepsii, závratu a iných chorobách nervov,
I 20-ročné choroby boli už takým spôsobom

vosti, hučaniu
ucha, ischli,
zlom slychu,
nervosite, ne-
chuti po jiedle,
boľeniu zubov,
boľeniu zubov,
boľeniu zubov,

Celkom zvláštnym spôsobom upozorňujeme ctené obecenstvo, že môj aparát nemá sa pomýliť s aparátom Voltu, ktorý na základe svojej neužitočnosti nielen v Nemecku, ale i v Rakúsku je zakázaný, kdežto moja dvojnásobne magnetická hviezda a či kríž nr. 86967 na základe svojej vymeranej liečacej sily zvláštnym spôsobom sú odporúčané. Ten chorý človek, ktorý by týmto prostriedkom aspoň behom 45 dní nebol uzdravený, naspäť dostane svoje peniaze. Kde nič nemohlo pomôcť, prosím môj aparát upotrebiť.

Malý aparát stojí 4 krun. ktorý je len pre deti a pre veľmi slabé ženy.

Veľký aparát 6 krun. Pri ťažkých chorobách zastaraných aj 20 rokov sa má upotrebovať.

Len pre zastaralé choroby a influenzy. S dobierkou alebo s vopredným poslaním peňazí rozposiela hlavná ústredná predávajúca miestnosť pre vlast' a cudzozemsko

ALBERT MÜLLER,

Budapešť, V., Vadász-u. 42. M. Kálmán-u. na rohu.

Založená 1735.

*

Telefon 395.

**Mestská lekáreň k
ČIERNEMU ORLOVI****Temešvár,**

vnútorné mesto, námestie sv. Juraja

Adressa telegrammu: Mestská lekáreň, Temešvár.

Chýrečný aether proti lámke a lúpaniu je najvýbornejším prostriedkom proti lámke, lúpaniu a iným rheumatickým chorobám, proti trhaniu, boľasti nervov, pichaniu, boľeniu zubov atď. Účinnosť je istý a chytrý, obyčajne po 1—2 natrení. Nesčíselné vďakočinenie to dokazujú. Cena flaše 2 koruny, cena flaše na prábu 1 koruna.

Vodka na prsá a na plúca: Výt'ah z kolociera s vápnom fosforového kyslíku stal sa svetochýrnym následkom výborného výsledku, doposiaľ je neprekabáteným prostriedkom hojacim, ulavujúcim a soslňujúcim zvlášte pri kašli, somárskom hurute, pri zlých plúcach, pri pľucovom hurute, pri zachripnutí atď. Vefa vďakočineni potvrduje istý výsledok tohoto prostriedku. Cena jednej flašky 2 koruny, flašky na prábu 1 koruna.

Krv čistioce pilulky temešvárskej mestskej lekárne veľmi dobrú stolicu robia, ktorá chytro a prajne účinkuje bez toho, že by prameňom krčov bola, alebo aj v tej najmenšej miere nebezpečná bola, a preto tie pilulky odporúčame zvlášte pri tvrdej stolici, pri žalúdkovom hurute, pri zimnici, keď človek nemá chuti po jedle, a pri všetkých chorobách tak žalúdka, jako i brucha. Jedna škatuľka 42 halierov, šesť škatuliek 2 koruny, 10 halierov.

Tieto vypróbované a za výborné uznané prostriedky dostať jedine v temešvárskej mestskej lekární, a len vtedy sú opravdivé sú-li obdarené obrannou známkou a podpisom. A preto varujeme sa falšovaných a napodobňovaných falšných vecí.

Posielame s doberkou, alebo predbežným poslaním summy (i s pričinením 32 halierov na balikovanie a poštové útraty) Objednané vyše 10 korún franco.

Dľa jednohlasitého osvedčenia lekárov a nelekárov

OKIC-ové

Wörishofenské Tormentillové mydlo**je nateraz to najlepšie mydlo.**

Mydlo toto krome veľkej čistiacej sily ešte aj liečivý účinok má, nakoľko pri chrastách, pukline kože, vlasovom prachu a iných podobných chorobách so studenou lebo odstátou vodou so zďarom sa upotrebuje. Skrze upotrebenie jeho koža stáva mäkou a hladkou

Na každom kúsku **meno moje** a tieto slová: **Vörishofenské Tormentillové mydlo** možno čítať.

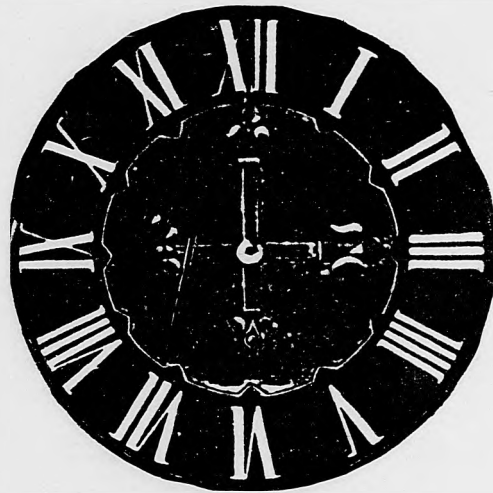
* **Cena jedného kusa je 50 halierov.** *

Dostať v každej lekární droguerii, sklepe s drobným tovarom a u zástupiteľa pre Uhorsko, **ERNESTA MAYERA** V MALEJ-PEŠTI.

Okicov vörishofenský lámkový liek, ktorý je dľa neb. prael. **KNEIPP**-a zostavený, s najlepším výsledkom upotrebi sa proti lámke, lúpaniu, ischiasu, nervóz-nému boľeniu hlavy atd.

Cena jednej sklenky je 5 korún.

Dostať v každej lekární a droguerii a u zastupen pre Uhorsko,

Ernesta Majera v Malej-Pesti.

Mám česť v známosť doniesť,
že vážové hodiny vlastnoručne shotovujem.

Látka kovová najlepšia, stroj výborný, najnovší, chod správny: následkom čoho ja za jejich trvácnosť čo najďalej dobre stáť a ručiť môžem. Hodiny tieto vážové aj pod naťahovaním riadne idú, od vetra a prachu sú sklenou škrýňou chránené. Vnútri nachodí sa pokazovacia tabuľka, ktorá správny chod hodín kontroluje a ten istý čas dnu vo váži ukazuje, ako i z vonku hodinové ruky.

Moje hodiny bez všetkej fabričnej práce výlučne sám hotujem a na patričné miesto dovážam.

Krom nových vážových hodín aj akékoľvek naprávanie za ľavnú cenu a pri úplnej garancii podujímam.

V Baňskej-Bystrici, roku 1899.

Michael Stollmann, hodinár.